

nøiagtig Omdannelse eller Regulering af alle Præsteskaldene, inden man kom til, hvad her foreligger, og dernæst vilde han ovenikjøbet have, at Ministeriet først skulde afgjøre, hvem der havde Nøglen til Kirke døren. Naar man ellers spørger om, hvem der har Nøglen, kan man ganske vist hurtigt faae Svar; men spørger man om, hvem der har Nøglen til Kirke døren, er det, som han selv viste, et overordentlig omfattende Spørgsmaal. Det vilde dog være høist besynderligt, om man skulde vende op og ned paa det Hele og først bringe dette Spørgsmaal frem til Besvarelse; i alt Fald er det sikkert, at dette vilde være en Vei til i en endog meget lang Tid at forhale den foreliggende Sag. — Den ærede Folketingsmand for Aalborg Amts 2den Valgfreds (Zahle) vilde, troer jeg, endog have, at der i Forbindelse med denne Sag skulde sættes endnu videregaende Ting, noget aldeles Splinternyt, som vistnok kan leve hos Mange, der — det tvivler jeg ikke paa — have en meget stærk Overbeviisning og forøvrigt ere meget brave Folk. Det kan jo ogsaa være muligt, at det kan komme i en fjern Tid; men vi ere nu engang stillede saaledes, at vi ere nødte til at tage Hensyn til den Tid, hvori vi leve, og det forekommer mig da rigtigt nok, at det vilde være heelt besynderligt, om vi vilde forvandle Præsterne til saaledes at være en Slags dannede Personer, som man sendte omkring for at indvirke ved deres behagelige respective Egenstaber paa en heel Egnis Comfort og Velvære. Det er i alt Fald en heelt anden Opfattelse end den almindelige af Præsternes Stilling; men hvad der er Hovedsagen og er besynderligt, det er, at man navnlig her synes at glemme, hvad der er Grundlovens Bud; thi noget mere grundlovstridigt end denne Opfattelse af Præsternes Stilling skal man have ondt ved at tænke sig. Grundloven opfatter slet ikke Præsterne som saadanne dannede og i det selskabelige Liv behagelige Mænd. Den siger: „Den evangelisk-lutheriske Kirke er den danske Folkekirke og understøttes som saadan af Staten“; men det er jo netop et aldeles bestemt Kjendemerke for den evangelisk-lutheriske Kirke, at der er en Lærerstand, og det er netop Geistlighedens Stilling at være en Lærerstand

i Kirken; det er kun som saadan, at Kravet til den gjøres. Det er derfor i det Hele en stor Feil at betragte Sagen saaledes: Det er jo kun Præsterne, vi tale om, og om de faae det paa den ene eller den anden Maade, om de dyrke Haver eller kultivere Potteplanter, om de faae deres Betaling i Byg eller i Penge, kort sagt, om de lønnes paa den ene eller paa den anden Maade, har Intet at sige; naar de blot faae Noget at leve af, er det ligegyldigt, paa hvilken Maade det skeer. Dette er imidlertid ikke ganske rigtigt; thi her er Spørgsmaal om, hvilke Forhold der i det Hele ere de naturligste, bedste og heldigste for dem til at virke under i deres Egenstaber af Lærere, og det kan ikke nægtes, at de ikke blot ere heelt forskellige fra saadanne heelt nydannede Personligheder, som det ærede Medlem tænker sig, men ogsaa fra de gode, gamle Embedsmænd, som vi forøvrigt kjende; det er i det Hele taget en betydeligt forskjellig Kategori. Derfor er det ogsaa ganske vist, at Kultusministeren, naar man vil stille saadanne Fordringer til ham med Hensyn til Præsterne, selv med den bedste Villie maa opfatte dem saaledes, at man tager Afsted med Tanken om Ordningen af Geistlighedens Lønning. Dette kunde man forsaavidt gjerne gjøre, som denne Sag er gaaet i den gamle Øenget i saa mange Tider og vil kunne vedblive at gaa saaledes, ligesom der vist er ikke saa saa, som mene, at det var det Allerbedste. Der vil altsaa ikke være nogen egentlig Banfæstighed ved at vedblive paa den Maade; men jeg tilstaaer, at jeg just ikke er gaaet ud fra, at det var den Opfattelse, som var den herskende her i Thinget. Naar man nu vil spørge, om man da ikke er kommen Sagens Løsning noget nærmere ved disse Forhandlinger, veed jeg virkelig ikke, om jeg kan finde Medhold, naar jeg siger, at det forekommer mig, at der er nogle Punkter, som jeg kunde ønske at bidrage mit til at faae betragtede som saaledes afgjorte, at man ikke bestandig lod dem trække op, for derved noget at blænde Synet for den egentlige Sag, for det, som ligger for. Jeg har saaledes tænkt mig, at det hele Spørgsmaal om Kirkens Eiendomsret egentlig kunde siges at være færdigt. Jeg kunde her fristes til at